

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum Třeboňského rybníkářského dědictví v domě Štěpánka Netolického

Pozvánka na výstavu Císařovna Marie Terezie (1717–1780) a to, co nám z jejího panování zůstalo

14. května – 11. června 2017

Vernisáž výstavy: sobota 13. května, 14:00

Od 14. května – 11. června bude v prostorách bývalého kupeckého krámu v Domě Štěpánka Netolického na Masarykově náměstí v Třeboni k vidění výstava Císařovna Marie Terezie (1717–1780) a to, co nám z jejího panování zůstalo. Dům Štěpánka Netolického ji připravil ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Třeboni.

Výstava k 300. výročí narození císařovny a české královny Marie Terezie představí některé dokumenty přibližující její dlouhé, válkami a převratnými změnami poznamenané panování. Na trůn se dostala 20. října 1740 ve svých 23 letech díky pragmatické sankci zaručující vládnutí v případě dynastické krize Habsburků, tedy za předpokladu absence mužských následovníků také někomu jinému, tedy dceři. Doba jejího panování byla bohatá na události, války, na skutečně zaplněnou časovou osu a také na státnické dokumenty, pro něž se vžil pojem tereziánské reformy a jejichž skutečně malý výběr představuje tato výstava.

Všechny reformy měly společného jmenovatele: byly vyvolány snahami modernizovat a lépe seřídít státní „stroj“, tedy upevnit centralizovanou absolutistickou monarchii, z mnohonárodnostní říše vybudovat celek řízený a spravovaný jedním ústředím, v jednom stylu, na základě jedné hierarchizované moci a jedné systémové struktury, nakonec také s velmi mírným působením osvícenských myšlenek.

Z doby panování Marie Terezie a vydávání patentů, nařízení, oběžníků a vyhlášek jako „na běžícím páse“ totiž pochází několik skutečností, které stále v dnešním běžném životě používáme.

Vyplňujeme-li jakýkoliv dotazník, uvádíme u místa bydliště také číslo popisné, tento identifikační údaj byl zaveden od roku 1770. Ve stejném období se také změnila podoba matričního zápisu, matriky, do nichž se zapisovaly a stále zapisují základní biografické údaje každého jedince, dostaly rovněž na přelomu let 1770–1771 přehlednou formu v podobě tabulek s jasnými instrukcemi, co která kolonka musí obsahovat. Vstáváme-li ráno se svými dětmi do školy, pak za povinnou školní docházku a všeobecnou vzdělanost vděčíme od roku 1774 Všeobecnému školnímu řádu. Postihne-li nás neštěstí v podobě požáru, pak od roku 1751 se Řád hašení ohně poprvé koncepčně věnoval postupu hašení i preventivním opatřením, která nám dnes každý požární technik při periodické kontrole připomíná. Pracujeme-li neúměrně, pak nám zcela určitě na myslí vytane synonymum robota, stupňující se bouře venkovského lidu si vynutily v roce 1775 vydání Robotního patentu, skutečně obsáhlého

materiálu, který v 8 člancích a nespočtu bodech řeší vztah nevolníka vůči své vrchnosti, rozdělil poddané do 11 majetkových tříd a robotní povinnosti odstupňoval dle daňového klíče.

Přijede-li do našeho města panovník, pak se horečně vše chystá a organizuje, zařizuje. Do Třeboně zavítala císařovna Marie Terezie poprvé v roce 1753 a podruhé i se synem císařem Josefem II. v roce 1766. Z první návštěvy je představen seznam veškerých potravin a nápojů na 22. srpen 1753. Císařství mimo jiné navíc sužoval v letech 1771–1772 z důvodu katastrofální neúrody, tuhé zimy a povodní také nedostatek potravin a velký hladomor, k řešení kritické situace přispěla svou výživovou hodnotou nově objevená potravina – brambory, a také úředně vydávané recepty na vydatné jídlo, z nichž jeden najde své místo ve výstavní vitríně.

Výstava rozsahem velmi malá, ba komorní, by chtěla představit otisk některých tereziánských státnických reformních dokumentů v současném světě. Doba panování Marie Terezie má totiž v porovnání se současností velmi překvapivé paralely. Přijďte si je uvědomit.

(autorka textu: Laděna Plucarová, ředitelka archivního odboru SOA v Třeboni)

Otevírací doba:

květen a červen: otevřeno denně, 10:00–18:00

Kontakt:

PaedDr. Laděna Plucarová, ředitelka archivního odboru Státního oblastního archivu v Třeboni, tel: 603 190 240, e-mail:

MgA. Lucie Kukačková, koordinátorka Centra Třeboňského rybníkářského dědictví tel: 702 168 620, e-mail: lucie.kukackova@mesto-trebon.cz.

